

Asia: VN/27126/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto

Huomiot hallituksen esityksen yleisperusteluihin (esityksen luvut 1-5 ja 8-12)

Finavia Oyj on valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksessa oleva valtion kokonaan omistama yhtiö. Finavia ylläpitää ja kehittää Suomen lentoasemaverkostoa, jossa kaikilla lentoasemilla on oma roolinsa lentoliikennepalvelujen tai sotilasilmailun kannalta. Finavia Oyj:n ylläpitämään lentoasemaverkoston kuuluu 20 lentoasemaa.

Finavia Oyj pitää kannatettavana lakiesitystä sekä lupia hakevana toiminnanharjoittajana kuin myös muiden toiminnanharjoittajien lupahakemuksista ja muista ympäristöllisistä asioista lausujana. Finavian näkemyksen mukaan toteutuessaan laki vähentää kaikkien menettelyihin osallistuvien tahojen päällekkäistä työtä ja sujuvoittaa asioiden käsittelyjä.

Esitettyjen lupa- ja muiden menettelyjen yhteensovittaminen ja käsittely uudessa Lupa- ja valvontavirastossa selkeyttää myös luvanhakijan ja lupaviranomaisen yhteydenpitoa, koska hakija voi asioida koko lupaprosessin ajan yhden viranomaisen kanssa. Ennakollisella ohjauksella Lupa- ja valvontavirasto osaltaan koordinoi hankkeen tai toiminnan vaatimien arviointi-, selvitys- ja lupamenettelyjen kokonaisuutta yhteistyössä hankkeesta vastaavan ja muiden viranomaisten kanssa riittävän tiedonvaihdon varmistamiseksi sekä lupamenettelyiden sujuvoittamiseksi. Finavian näkemyksen mukaan perustetavan Lupa- ja valvontaviraston voimavarojen ja asiantuntemuksen turvaaminen on erittäin tärkeää lain toteutumisen kannalta.

Viranomaisten keskinäisen yhteistyön lisääntymisen myötä toivottavasti myös lupapäätösten ja – määräysten yhdenmukaisuus parantuu koko valtakunnan tasolla, ei vaan alueellisesti.

Finavian näkemyksen mukaan sähköisten järjestelmien toimivuus on keskeinen edellytys ympäristöasioiden käsittelyn sujuvuuden ja yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi. Finavian oman kokemuksen ja eri viranomaisten kanssa käytyjen keskustelujen mukaan sähköisissä järjestelmissä on huomattavasti kehitettävää, jotta ne palvelisivat toiminnanharjoittajia ja eri viranomaisia. Finavian kokemuksen mukaan sähköisten järjestelmien kehitykseen on panostettava huomattavasti enemmän resursseja kuin tähän asti.

1 luku Yleiset säännökset

-

2 luku Yhteyspisteviranomainen

-

3 luku Asioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

Esityksen 7§:n mukaan Lupa- ja valvontaviraston on esitettävä arvionsa lupapäätöksen antamisajankohdasta ja julkaistava se tietoverkossa. Finavia pitää erittäin tärkeänä arviota päätöksen antamisajankohdasta. Tämä lisää toiminnanharjoittajan ennakoitumahdollisuuksia toiminnan aloittamiseksi.

Esityksen 9§:n mukaan lupahakemukset on toimitettava käsiteltäväksi sähköisen yhteyspisteen kautta. Finavian haluaa varmistaa, että kyseisen sähköisen yhteyspisteen kautta on mahdollista toimittaa myös salassa pidettäviä aineistoja. Mikäli tämä ei ole mahdollista, niin lainsäädännöllä ei sitä voida vaatia. Salassa pidettävät aineistot on voitava toimittaa tietoturvallisella tavalla.

Lisäksi Finavia esittää, että sähköisen asioinnin tulee kattaa myös muutoksenhaku sekä mahdollisesti myöhemmin annettavat lisämääräykset siten, että järjestelmässä olisi vain yksi ajantasainen asiakirja voimassa olevista lupamääräyksistä. Lupa- ja valvontavirasto voisi olla vastuussa lainvoimaisten lupamääräysten yhtenäisen koosteen laatimisesta hakijan, valvojan sekä haitankärsijöiden käyttöön. Kaikkien toimijoiden etu olisi, että voimassa olevat lupamääräykset löytyisivät yhdestä asiakirjasta.

4 luku Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

Finavia kannattaa ympäristösuojelulain ja vesilain mukaisen lupahakemuksen käsittelyn sovittamista hakijan pyynnöstä tai suostumuksella yhteen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltaan kuuluvien malminetsintäluvan, kaivosluvan ja kullanhuuhtontaluvan sekä luvan vaarallisten kemikaalien laajamittaisesta teollisesta käsittelystä ja varastoinnista sekä luvan räjähteiden valmistukseen ja varastointiin. Finaviolla ei ole pääosin huomautettavaa esitettyihin menettelyihin.

Hallituksen esityksen mukaan yleensä täydennystä yksittäiseen lupahakemukseen pyydetään toimittamaan kahden viikon kuluessa, mutta tilanteesta riippuen määräaika voisi yhteensovittamistilanteessa olla tätä pidempi. Finavian näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä

mainittu kahden viikon määräaika on hyvin lyhyt, eikä ole realistinen, mikäli on tarpeen täydentää hakemusta erilaisilla selvityksillä ja arvioinneilla.

5 luku Yhteiskäsittely

Esityksen 17§:n mukaan Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa tarkoitetut, samaa toimintaa tai hanketta koskevat lupahakemukset sekä niihin olennaisella tavalla liittyvät luonnonsuojelulain 66 tai 83 §:ssä tarkoitetut poikkeusta koskevat hakemukset, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Finavia pitää tärkeänä, että vaikka eri hakemukset pyritään ratkaisemaan yhtä aikaa ja samalla päätöksellä, niin mahdollisuus erillispäätöksiin edelleen säilyy. Uuden hankkeen edetessä vaiheittain, voi olla tarve saada erillispäätöksiä eri aihekokonaisuuksista.

6 luku Asioiden ratkaiseminen

-

7 luku Erinäiset säännökset

-

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Esityksen 44a§:ssä lupahakemuksesta ja arviointiselostuksesta kuulemisesta on esitetty kaksi vaihtoehtoa. Finavian kannattaa vaihtoehtoa 2, jossa kaikki hankkeet voidaan tarvittaessa kuulla yhtä aikaa. Finavian näkemyksen mukaan kuulemista ei ole tarve rajata vaihtoehdon 1 mukaisesti vain olemassa olevan toiminnan muutoshankkeisiin. Uudet hankkeet ovat hyvinkin erilaisia ja kuuleminen yhtäaikaan voi olla myös mahdollista.

Laki vesilain muuttamisesta

Esityksen 11a§:ssä lupahakemuksesta ja arviointiselostuksesta kuulemisesta on esitetty kaksi vaihtoehtoa. Finavian kannattaa vaihtoehtoa 2, jossa kaikki hankkeet voidaan tarvittaessa kuulla yhtä aikaa. Finavian näkemyksen mukaan kuulemista ei ole tarve rajata vaihtoehdon 1 mukaisesti vain olemassa olevan toiminnan muutoshankkeisiin. Uudet hankkeet ovat hyvinkin erilaisia ja kuuleminen yhtäaikaan voi olla myös mahdollista.

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

Finavia kannattaa, että esityksen 134a§ mukaisesti eräiden ympäristöasioiden käsittelyssä annettu luonnonsuojelulain 66 tai 83 §:ssä päätöksestä haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta.

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio

Finavia toteaa, että lainsäädännössä tulee säilyttää mahdollisuus lupahakemusten ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn liittyvien kuulemisten ja muiden menettelyjen erillisyyteen.

Esityksen 22a§:ssä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja lupamenettelyn sovittaminen kuulemisesta on esitetty kaksi vaihtoehtoa. Finavian kannattaa vaihtoehtoa 2, jossa kaikki hankkeet voidaan tarvittaessa kuulla yhtä aikaa. Finavian näkemyksen mukaan kuulemista ei ole tarve rajata vaihtoehdon 1 mukaisesti vain olemassa olevan toiminnan muutoshankkeisiin. Uudet hankkeet ovat hyvin esilaisia ja kuuleminen yhtäaikaan voi olla myös mahdollista.

Lisäksi Finavia kannattaa Valtioneuvoston asetukseen ympäristövaikutusten arvioinnista esitettyjä muutoksia. Erityisesti arviointiohjelmaan liittyviä muutoksia. Arviointiohjelmat ja -selostukset ovat paisuneet massiiviksi raporteiksi, joista olennaisten ympäristövaikutusten selvittäminen on aikaa vievää ja työlästä.

Muut lakiehdotukset

-

Muut kommentit

Muutoksenhaku ja toiminnan aloittaminen

Finavia pitää tärkeänä, että muutoksenhakuvaiheessa yhden hankekokonaisuuden valitukset ohjataan samaan hallinto-oikeuteen.

Lisäksi Finavia esittää, että päätös voidaan panna täytäntöön niiltä osin, joista hakija tai muu taho ei ole valittanut, ilman erillistä pyyntöä aloittaa toiminta ennen lainvoimaisuutta tai muutoksenhausta huolimatta. Valituksen alaisiin lupamääräyksiin voi tulla muutoksia muutoksenhaun yhteydessä, mutta muiden lupamääräysten toimeenpaneminen pitäisi olla mahdollista valitusajan päätyttyä ilman lainvoimaista lupaa. Tällöin yhden osa-alueen valitus ei viivästytä koko hankekokonaisuutta. Arvio ja päätös valituksen alaisen päätöksen osittaisesta toimeenpanosta tulee olla toiminnanharjoittajalla.

Pitkäranta Kirsi
Finavia Oyj - Ympäristö ja kestävä kehitys